

Motion till riksdagen 2020/21:1286

av **Mattias Karlsson i Luleå (M)**

Behov av proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att införa en proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige har vi unikt tillåtande konfliktregler på arbetsmarknaden. I praktiken är det endast fackförbunden som har möjlighet att tillgripa stridsåtgärder. Om en arbetsgivare tillgriper stridsåtgärder i form av en lockout är det i princip alltid till skada för den egna verksamheten. Lockout förekommer därför oftast endast som en svarsåtgärd från arbetsgivarna med syfte att begränsa skadan av de fackliga stridsåtgärderna. Det innebär inte någon utvidgning av konflikten. En facklig organisation kan å andra sidan åstadkomma stor skada för ett företag genom att ta ut ett fåtal nyckelpersoner i konflikt.

Den nuvarande utformningen av reglerna om stridsåtgärder skapar en obalans i parternas förhandlingsstyrka till den fackliga partens fördel. Det innebär att förhandlingsresultaten inte blir väl avvägda. Det drabbar svenska företags konkurrenskraft i form av till exempel för höga ingångslöner eller för höga kostnadsnivåer. Kollektivavtalens attraktivitet minskar också, vilket minskar legitimiteten i den svenska arbetsmarknadsmodellen.

Det primära skälet till att företag och arbetsgivarorganisationer tecknar kollektivavtal är att få arbetsfred. Möjligheten i Sverige till sympatiåtgärder innebär att stridsåtgärder kan användas mot parter som redan är bundna av kollektivavtal. Arbetsgivarna får alltså inte arbetsfred trots att de redan har betalat för den genom att ingå kollektivavtal.

Fackliga stridsåtgärder syftar vanligtvis till att få till stånd kollektivavtal med önskat innehåll, men fackförbund som inte träffar kollektivavtal och därmed inte förbinder sig till fredsplikt kan utnyttja den vida stridsåtgärdsrätten för andra syften.

Parterna på arbetsmarknaden kan genom stridsåtgärder åstadkomma omfattande skador i samhället. Fackliga organisationer brukar framhålla att de tar ett stort ansvar för konfliktreglernas tillämpning och att de enbart vidtar stridsåtgärder när det är motiverat. Man kan alltså säga att skyddet mot orimligt ingripande stridsåtgärder består i att parterna förutsätts ha ett gott omdöme. Det skyddet är otillräckligt. Därför bör det av de lagbestämmelser som reglerar konfliktåtgärder framgå att överdrivet långtgående stridsåtgärder inte är tillåtna.

Mot denna bakgrund är det av största vikt att man inför en proportionalitetsprincip för stridsåtgärder på arbetsmarknaden. En stridsåtgärds syfte och omfattning ska stå i proportion till dess konsekvenser och vilka effekter den får för företagen och tredje man. Det ska finnas en rimlig proportion mellan mål och medel.

Mattias Karlsson i Luleå (M)